

สารนำรู้-กฎหมายรอบตัว

นายพิษณุ ฆาสุกมโน เรียบเรียง

สารนำรู้-กฎหมายรอบตัว

เรื่องที่ ๑๗ บุคคลธรรมดาอาจจะเสีย ภาษีเงินได้นิติบุคคล ได้อีกมัย

กรณีบุคคลธรรมดา โดยปกติก็ต้องมีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ไม่อาจไปเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลได้อีก เพราะเป็นภาษีคนละประเภทกัน อีกทั้งยังอาจเสียภาษีมูลค่าเพิ่มหรือภาษีธุรกิจเฉพาะอีกหากเข้าหลักเกณฑ์ไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล แต่ก็มีบางกรณีที่บุคคลธรรมดาอาจจะเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลก็ได้ หากบุคคลธรรมดานั้นไปเกี่ยวข้องกับนิติบุคคลนั้นในทางใดทางหนึ่งไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม

กรณีโดยทางตรง

หากบุคคลธรรมดาไปเข้าร่วมกับบริษัทและ/หรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ดำเนินกิจการร่วมกันเป็นทางค้าหรือหากำไร ซึ่งเรียกว่า กิจการร่วมค้า ก็ต้องถือว่าเป็นอีกหน่วยภาษีหนึ่ง เข้าหลักเกณฑ์เป็น บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ตามประมวลรัษฎากร มาตรา ๓๙ จึงต้องมีหน้าที่เสียภาษีเงินได้นิติบุคคล

ทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลก่อนว่า ผู้ที่มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้นิติบุคคล จะต้องเป็นบุคคลที่ประมวลรัษฎากรกำหนดไว้เท่านั้น ไม่อาจตีความตามกฎหมายทั่วไปหรือตามที่กฎหมายอื่นบัญญัติว่าเป็นนิติบุคคล

นิติบุคคลบัญญัติไว้ตามความหมายทั่วไปมีความหมายเพียงเป็นบริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วนจำกัด ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล เท่านั้น อีกทั้งนิติบุคคลตามกฎหมายอื่นที่บัญญัติไว้ตามพระราชบัญญัติต่างๆ ว่า เป็นนิติบุคคล เช่น วัด มหาวิทยาลัย กระทรวง ทบวง กรม ก็ไม่ใช่เป็นนิติบุคคลตามประมวลรัษฎากร เพราะนิติบุคคลดังกล่าวไม่ใช่เป็นบุคคลตามความหมายของ บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ตามประมวลรัษฎากร

ประมวลรัษฎากรได้บัญญัติไว้ว่า บุคคลที่จะต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล คือ บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลเท่านั้น โดยจะต้องเป็นกรณีอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

๑. บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย
๒. บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายของต่างประเทศ
๓. กิจการซึ่งดำเนินการเป็นทางค้าหรือหากำไรโดยรัฐบาลต่างประเทศ
๔. องค์การของรัฐบาลต่างประเทศ
๕. นิติบุคคลอื่นที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายของต่างประเทศ
๖. กิจการร่วมค้า

๗. มูลนิธิหรือสมาคมที่ประกอบกิจการซึ่งมีรายได้ แต่ไม่รวมถึงมูลนิธิหรือสมาคมที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา ๔๗(๗)(ข)

๘. นิติบุคคลที่อธิบดีกำหนดโดยอนุมัติรัฐมนตรี และประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในความหมายดังกล่าวข้างต้น กรณี **“กิจการร่วมค้า”** จะมีกรณีเกี่ยวกับ**บุคคลธรรมดา**เข้าไปเกี่ยวข้องด้วยตามหลักเกณฑ์ของ**ข้อ ๔** ที่กล่าวว่า ในเรื่องของกิจการร่วมค้าที่เกิดจากกิจการที่ดำเนินการร่วมกันเป็นทางค้าหรือหากำไรระหว่าง

๑. บริษัท กับ บริษัท

๒. บริษัท กับ ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล

๓. ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล กับ ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล

๔. บริษัทและ/หรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล กับ บุคคลธรรมดา

๕. บริษัทและ/หรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล กับ คณะบุคคลที่มีใช้ในนิติบุคคล

๖. บริษัทและ/หรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล กับ ห้างหุ้นส่วนสามัญ

๗. บริษัทและ/หรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล กับ นิติบุคคลอื่น

ดังนั้น หาก**บุคคลธรรมดา**ไปเข้าร่วมกับบริษัทและ/หรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ดำเนินกิจการร่วมกันเป็นทางค้าหรือ หากำไร ซึ่งเรียกว่า **กิจการร่วมค้า** แล้ว ก็ต้องถือว่าเป็นอีกหน่วยภาษีหนึ่ง เข้าหลักเกณฑ์เป็น **บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล** ตามประมวลรัษฎากร มาตรา ๓๙ มีหน้าที่ต้องเสีย**ภาษีเงินได้นิติบุคคล**

กรณีตัวอย่าง

นายเก่ง กับ บริษัท เอ จำกัด ได้ร่วมกันซื้อที่ดินแปลงหนึ่ง ต่อมาขายที่ดินแปลงดังกล่าวไป เป็นการร่วมกันประกอบกิจการร่วมค้าตามมาตรา ๓๙ แห่งประมวลรัษฎากรแล้ว **นายเก่ง**จึงมีหน้าที่เสียภาษีเงินได้นิติบุคคลจากรายได้ที่ได้รับจากการประกอบกิจการร่วมกันในนามของ **กิจการร่วมค้า**

กรณีโดยทางอ้อม

บุคคลธรรมดานั้น อาจจะต้องมารับผิดชอบเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล แม้ว่าจะไม่ได้ประกอบกิจการร่วมค้าก็ได้ โดยเข้ามาเกี่ยวข้องพัวพันในหนี้ของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่มีต่อกรมสรรพากร โดยเข้ามาในฐานะเป็น **ผู้ค้ำประกัน** ในการผ่อนชำระภาษีของนิติบุคคลนั้น หรืออาจเป็นลูกหนี้ของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลนั้นแต่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลนั้นไม่ยอมใช้สิทธิเรียกร้องหรือเพิกเฉย กรมสรรพากรใช้สิทธิไต่เบี่ยให้รับผิดชอบแทนบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลได้ ตามกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

กรณีตัวอย่าง

บริษัท บี จำกัด ค้างชำระภาษีอากรตามหนังสือแจ้งการประเมินภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อกรมสรรพากร ได้ยื่นคำร้องขอผ่อนชำระหนี้ดังกล่าวเป็นจำนวน ๓๖ งวด รายเดือน ๆ ละ ๓,๖๐๐.- บาท กำหนดชำระภายในวันที่ ๒๐ ของทุกเดือน โดยมี**นายปัด** เป็นผู้ค้ำประกันการผ่อนชำระ ตามหนังสือสัญญาค้ำประกัน ปรากฏว่า

บริษัท บี จำกัด ผ่อนชำระเพียงงวดแรกงวดเดียวเท่านั้น ก็ไม่ชำระต่อไปอีก ทำให้ **นายบี** จะต้องร่วมรับผิดชอบหนี้ของบริษัทนี้ด้วย

บริษัท ซี จำกัด ค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้นิติบุคคล อยู่กับกรมสรรพากร ได้จดทะเบียนเลิกบริษัท และนายทะเบียนได้รับจดทะเบียนไว้แล้ว โดยมี **นายบอย** เป็นผู้ชำระบัญชีของบริษัท แต่ **นายบอย** ไม่ปฏิบัติหน้าที่ของผู้ชำระบัญชีตามมาตรา ๑๒๕๐ และมาตรา ๑๒๖๙ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กรณีบริษัท มีสินทรัพย์หมุนเวียนเพียงอย่างเดียวคือ เงินสดจำนวน ๙๘๐,๐๐๐.- บาท ผู้ชำระบัญชีจะต้องจัดการชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ของบริษัทฯ และผู้ชำระบัญชีทราบว่าบริษัทฯ เป็นหนี้ภาษีอากร ผู้ชำระบัญชีไม่จัดการชำระหนี้ให้กรมสรรพากร กลับนำไปแบ่งคืนให้แก่ผู้ถือหุ้น เป็นเหตุให้กรมสรรพากรได้รับความเสียหาย และบริษัทฯ ไม่มีทรัพย์สินอื่นใดที่จะนำมาชำระหนี้ให้แก่กรมสรรพากรได้ อันเป็นการกระทำละเมิดต่อกรมสรรพากร **นายบอย** ต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๔๒๐ และมาตรา ๔๒๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ในหนี้ภาษีเงินได้นิติบุคคลของบริษัทนั้น

